

HUR SAMVERKAN PÅVERKAR DET BROTTSFÖREBYGGANDE OCH TRYGGHETSKAPANDE ARBETET

En kvalitativ analys av Örebro kommun samt Västerås Stads policy dokument och handlingsplan.

DOUGLAS AHLIN

Kurs: Kandidatuppsats i statsvetenskap, SKA207
Högskolepoäng: 15 hp
Program: Statsvetarprogrammet

Handledare: Joakim Johansson
Examinator: Terrance Fell
Datum: 2023-05-31
Antal ord: 10 352

ABSTRACT/SAMMANFATTNING

Syftet med denna uppsats var att analysera policys och handlingsplaner angående brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete från Örebro kommun och Västerås stad för att sedan se hur dessa dokument liknar varandra samt skiljer sig åt. Uppsatsen ska även redovisa vilken utsträckning som samverkan påverkar det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Bakgrunden till studien redovisar de nationella förändringar som har skett i Sverige angående polismyndigheten samt det brottsförebyggande arbetet. Studiens empiri alltså de offentliga dokumenten är inhämtad via kommunernas egna hemsidor. Både internationell samt nationell forskning har använts som underlag för denna studie. Teoretiska perspektiv om samverkan har använts som teoretiskt underlag för denna studie vilket är grunden för diskussionen i denna uppsats. Då har teorier om tvärsektoriell samverkan och samverkan mellan kommuner och myndigheter nyttjats. Analysverktyget som har använts är Carol Bacchis WPR-ansats som användes för att analysera policydokumenten och handlingsplanerna. I denna studie så avgränsas ansatsen till tre frågor som är mest relevanta till just denna analys. Slutsatser i denna studie visar att samverkan och ett kunskapsbaserat arbete är de centrala verktygen för ett fungerande brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Slutsatser visar även att det finns få lokala skillnader mellan dessa kommuner vilket kan bero på nationella riktlinjer. Det krävs dock ett ännu effektivare arbete och en bättre resursfördelning då det finns stora brister i det lokala brottsförebyggande arbetet. En mer effektiv interkommunalsamverkan kan vara lösningen på de problem som representeras i materialet.

Keywords/Nyckelord: Policy, Handlingsplan, Samverkan, Samarbete, Kommun, Myndighet, Brottsförebyggning, Trygghetsskapande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	5
1.1	Introduktion	5
1.2	Syfte och frågeställning	6
2	TIDIGARE FORSKNING OCH TEORI	7
2.1	Tidigare forskning	7
2.2	Teori.....	11
2.2.1	Tväarsektoriell samverkan.....	12
2.2.2	Samverkan mellan kommuner och Myndigheter	13
2.2.3	Den Samordnande och Samverkande Kommunen	14
3	METOD OCH MATERIAL.....	16
3.1	Metod	16
3.2	Material.....	19
4	RESULTAT	20
4.1	Örebro kommun.....	20
4.2	Västerås stad/kommun	25
5	SLUTSATSER OCH AVSLUTANDE DISKUSSION.....	29
5.1	Slutsatser.....	29
5.2	Avslutande diskussion	31
	REFERENSER	34

1 INLEDNING

1.1 Introduktion

Denna studie ska behandla policyn för det brottsförebyggande arbetet som utförs i Västerås kommun i jämförelse med Örebro kommun. Sverige är indelat i 290 administrativa enheter eller kommuner och alla dessa aktörer har i uppgift att motverka kriminalitet samt förebygga brottslighet. För att kommuner ska kunna arbeta kunskapsbaserat och effektivt med dessa frågor föreslår regeringen att kommunernas ansvar för brottsförebyggande regleras i lag. Den 22 december 2022 så beslutades denna proposition för att stärka den nationella brottsförebyggningen och föreslås träda kraft den 1 juli 2023. I och med detta krävs en effektiv implementering av lagen och därför får kommunerna i Sverige ett utökat nationellt stöd samt får Brottsförebyggande rådet (BRÅ) tillförda med 42 miljoner kronor. Detta visar hur stor betydelse det brottsförebyggande arbetet är för vårt samhälle.

(Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Prop. 2022/23:43)

Brottsförebyggande arbete har sin grund i när närpolisreformen genomfördes samt det nationella brottsförebyggande programmet *Allas vårt ansvar* togs fram på tidiga 1990-talet. Det som implementerades inom polismyndigheten i och med närpolisreformen var ett mer problemorienterat arbetssätt samt att skapa ett samarbete med andra aktörer i lokalsamhällena. Detta innebar att polisen skulle arbeta mer utifrån ett förebyggande syfte i stället för att bedriva sin utryckningsverksamhet på ett reaktivt vis. Man analyserade fenomen och orsaker till kriminalitet och andra problem för att motverka dem. En annan viktig del var att analysera och utvärdera händelserna för att kunna planera och agera på ett effektivare sätt i framtiden. Tidigare var brottsförebyggande arbete endast fokuserat på barn och ungdomar samt var en speciell socialt inriktad enhet inom varje polismyndighet med få resurser. Detta förändrades under en 10 års period då extensiva rapporter från Polishögskolans forskningsenhet gjordes och förändrade polismyndigheten inriktning från att reagera på aktiv kriminalitet till att eliminera möjligheten till brott samt att minska brottsrelaterade problem.

(Brottsförebyggande rådet, 2022)

Allas vårt ansvar är ett nationellt brottsförebyggande program som fokuserade på lokalt brottsförebyggande arbete. Syftet med programmet var att skapa riktlinjer för det lokala brottsförebyggande arbetet. Lokal organiserad samverkan krävdes för att effektivisera arbete då rättsväsendet inte kunde hantera problemet självmant. Det krävdes ett samarbete mellan kommuner, myndigheter och andra lokala verksamheter. ”Lokala problem, lokala lösningar” var grundsatsen för *Allas vårt ansvar* och innebar att lokal kriminalitet bör förebyggas lokalt. Deras argument för detta var att lokal kunskap, orsak och motiv kunde förbättra förebyggandet av lokal brottslighet. Lokala brottsförebyggande råd alltså samverkansgrupper inom varje kommun föreslogs av programmet för att initiera en lokal brottsförebyggande verksamhet. Resultatet av detta program på en kommunal nivå var ett mer engagerat ansvar alltså att ett brottsförebyggande arbete skapades. Kommittén för brottsförebyggande arbete (KBA) implementerade *Allas vårt ansvar* från 1996 – 1999. De gjorde detta oftast i samarbete med BRÅ. (Brottsförebyggande rådet, 2017)

Utifrån dessa förändringar som skett är det möjligt då att samverkansgraden är en faktor som har en negativ effekt på kommunernas brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete? Detta innebär att det krävs en effektivare samverkan interkommunalt och mellan andra aktörer för att kunna uppnå de önskvärda resultaten.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att analysera brottsförebyggande och trygghetsfrämjande policyn i Västerås kommun samt Örebro kommun för att sedan jämföra möjliga likheter och skillnader mellan dem. Samt i vilken utsträckning som kommunerna använder sig av samverkan mellan olika aktörer i det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet. Forskningsfrågorna kommer vara följande:

- Hur representeras samverkan i Örebro respektive Västerås policy för brottsförebyggande arbete?
- Vad är likheter och skillnader i Västerås kommun och Örebro kommuns policy för brottsförebyggande arbete?

2 TIDIGARE FORSKNING OCH TEORI

Brottsförebyggande arbete är en process som har studerats globalt under en lång period och olika policys har skapats för att implementera olika metoder för att förebygga kriminalitet. Min studie är en jämförande analys av brottsförebyggande policyn i Västerås och Örebro kommun och det finns ingen tidigare forskning om just detta fall. Dock har jämförelser av andra kommuner och andra policys samt annan relevant forskning utforskats. Jag har valt samverkansteorier som mitt teoretiska underlag för att kunna analysera hur policyerna och handlingsplanerna är sammankopplade med samverkan mellan olika aktörer i samhället. Genom att analysera olika aktörers samverkan i samhället kan man se på samverkan och det brottsförebyggande arbetet utifrån olika perspektiv. Teorierna ska tillämpas i denna studie genom att analysera de offentliga dokumenten som är framställda av de utvalda kommunerna utifrån de olika perspektiven på samverkan.

2.1 Tidigare forskning

Science, politics, and crime prevention: Toward a new crime policy är en vetenskaplig artikel skriven av Brandon C. Welsh och David P. Farrington (2012) vars syfte var att framföra en ny brotts policy som ska bygga ett säkrare och ett mer hållbart samhälle. Materialet som användes i denna artikel var narrativa metarecensioner av den brottsförebyggande litteraturen. Resultatet som framgick efter författarnas undersökning var att de centrala funktionerna inkluderar att säkerställa att den vetenskapliga forskningen i centrum av beslutsprocessen är av högsta kvalitet. Detta är en viktig åtgärd för att överkomma dagens ”kortsiktiga” politik och skapa en balans mellan brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete. Både simuleringsstudier och erfarenheter i Washington State visar att tidigt förebyggande arbete minskar brottslighet, sparar pengar samt minskar behovet av kostsamma fängelser. Det finns även en växande mängd forskning om effektiviteten i att förebygga brott och brottsprevention är en viktig del av den övergripande strategin för att minska brottslighet.

Preventionsvetenskap och evidensbaserade policys är två samtida utvecklingar som har stärkt det brottsförebyggande arbetet och innovativa metoder finns för att övervinna politiska utmaning som ställs inför olika brottsförebyggande åtgärder. Slutsatsen som man kom fram till var därför att kriminologisk forskning av hög kvalitet bör användas för att hitta en balans för policy om brottsförebyggande och brottsbekämpande arbete.

(Welsh & Farrington, 2012)

Crime Prevention Policy: Current State and Prospects är en uppsats för den andra europeiska kollokvium om brottsförebyggande arbete och allmän policy i Europa den 3–7 september 1989 skriven av Jan J.M. van Dijk chef för brottsförebyggande direktoratet vid justitieministeriet i Haag, Nederländerna. Uppsatsen inledde med att konstatera att den inte kommer att ge en sammanfattning av den nuvarande brottsförebyggande kunskapen eller ge riktlinjer för framtida policys eller experiment. Uppsatsen skulle i stället tillföra sin kunskap till debatten genom att reflektera över nuvarande trender samt argumentera för nya konceptuella modeller som täcker olika variationer av brottsförebyggande arbete, brottsofferhjälp och rättsväsendet. I uppsatsen så föreslog författaren en preliminär definition av brottsförebyggande vilket var att summan av alla policyer, åtgärder och tekniker utanför det straffrättsliga systemets gränser med sikte på att minska de olika typer av skador från handlingar som definieras som brottsliga av staten. Denna definition beskriver brottsförebyggande arbete samt omfattar de program för minskandet av rädsla till brott och även policy för brottsofferhjälp. Brottsförebyggande arbete kan delas in i tre områden vilket är primär, sekundär och tertiär prevention som är inspirerat av folkhälso-modellen. Primär kan klassificeras som förebyggande åtgärder, sekundär som åtgärder åt grupper eller individer med symptom och tertiär ska åtgärda de konsekvenser som skapats. Enligt författarens åsikt så måste en integrerad brottspolitik bygga på ett partnerskap mellan kommuner och polisen. Ansvar för samordningen på nationell eller statlig och federal nivå bör ligga hos justitieministern för det brottsförebyggande arbetet.

(Dijk, 1989)

Digitala tjänster: från policy till slutanvändare är en rapport/förstudie från mittuniversitet i samarbete med Timrå kommun som är skriven av Leif Sundberg, Katarina L. Gidlund, Aron Larsson och Sara Nyhlén (2020). Syftet med förundersökningen var att identifiera och förstå fördelarna med digitalisering i strategin, skapandet av faktiska fördelar och användningen av nytta. I detta arbete har forskarna gjort en fördjupad maktanalys av policydokumentens innehåll för att se vilka möjliga effekter som kommer fram och vad de åstadkommer. I det avsnittet analyserade forskarna hur digitalisering ”görs” genom policydokument. Detta i förhållande till deras konstaterande att digitalisering är ett fenomen som ”görs” eller skapas i stället för att det ”finns” eller existerar.

De analyserade policydokument på tre olika nivåer, regional nivå, nationell nivå samt EU, regional nivå innebar Sveriges kommuner och landsting. Vid analysen användes Carol Bacchis (2009) metodologiska angreppssätt vilket innebar att de ställde frågor till sig själva under analysen av dokumenten. Vad är problemen? Hur framställs det? Vilka lösningar föreslås? De analyserade även bakgrundsmaterial som inte stod i texterna samt val av ord och formulering och symbolik. I den avslutande reflektionen presenterar forskarna slutsatsen som kan dras av analysen av de olika policyerna. Även då det fanns variation mellan dokumenten om vad samhällsproblemet är så var det digitaliseringen som var den gemensamma lösningen. De tar upp hur nya innovationer är en tilltro till välfärdsstatens omstrukturerande som en potentiell lösning. Utifrån ett annat perspektiv tog de även upp hur exempelvis demografin kan vara ett problem för olika kommuner så kan digital teknik vara lösningen. Likt denna uppsats så användes Carol Bacchis WPR analys vilket är en metod som kan användas för att analysera policydokument.

(Sundberg et al. 2020)

Kommunala samordnarens roll i brottsförebyggande arbete är en studie på mindre kommuner i norra Sverige skriven av Adam Nyström (2019). Det är en kvalitativ forsknings studie som ska analysera hur det brottsförebyggande arbete ser ut på landsbygden genom närbyråkraternas syn vinkel. Tidigare forskning hade visat att brottsförebyggande arbete utifrån en Top-Down metod inom nationell brottsförebyggande policy har fokuserat på storstäder främst och negligerat de speciella omständigheterna som påverkar glesbygds- och landsbygdskommuner. I mindre kommuner så delegeras ofta uppgifterna att leda och styra det brottsförebyggande arbetet till olika personer exempelvis socialarbetare, trygghetssamordnare och olika chefer. Studien som utfördes skulle därför analysera hur de bedriver det brottsförebyggande arbetet samt vilken roll dessa kommunala samordnare har för att implementera det nationella brottsförebyggande policyn i Sverige. Studien använder sig av de teoretiska ramarna nätverksteori samt implementering av kollaborativ styrning för att ge en statsvetenskaplig dimension på studien och göra det analyserbart. Studiens syfte var att belysa dessa samordnare samt vilka förutsättningar som de ställs inför när de ska bedriva samt strukturera det brottsförebyggande arbetet på långsikt. Det studien kom fram till var att de finns ett behov att förändra eller stifta ny lagstiftning som tydligare reglerar kommuners roll. Det brottsförebyggande arbetet skiljer sig mellan kommuner och det är därför svårt att skapa en enhetlig modell eller brottsförebyggande policy som fungerar överallt med tanke på de

individuella omständigheterna i olika kommuner.

(Nyström, 2019)

Reducing Incarceration Rates in Australia Through Primary, Secondary, and Tertiary Crime Prevention är en artikel skriven av Samantha Battams, Toni Delany-Crowe, Matthew Fisher, Lester Wright, Michael McGreevy, Dennis McDermott, och Fran Baum. I artikeln så beskriver författarna hur fängslandet av kriminella har stadigt ökat sedan 1980-talet vilket har skapat ett behov av brottsförebyggande arbete. I studien så analyserar de Australiens rättssektor policys för brottsförebyggande arbete utifrån primär, sekundär och tertiär modellen. Materialet som analyserades var på ett spann från 1990 till 2022 och de kom fram till att det fanns ett starkt fokus på tertiärt brottsförebyggande arbete i stället för att problematisera grundorsakerna till de och påverka kriminalitet på de viset. De fann även att det fanns ett svagt fokus på det primära brottsförebyggande arbetet även fast det fann tvärssektoriella strategier som var utformade för att förebygga kriminalitet. Denna studie använde sig av Carol Bacchis ”what’s the problem?” ansats eftersom det fanns olika nivåer av brottsförebyggande arbete som sociala bestämningsfaktorer för hälsa och diskurser kring brottslighet. I artikel så diskuteras även implementerings förändringar, policy förändringar samt ansvarsmekanismer som möjligtvis skulle kunna minska kriminalitet samt fängslande. (Battams et al. 2021)

The Oxford handbook of Crime Prevention är en bok skriven av John E. Eck och Rob T. Guerette. Kapitel 18 av denna bok heter *Place-Based Crime Prevention: Theory, Evidence, And Policy* och beskriver en modell för brottsförebyggande arbete som dök upp under nya innovationer i polisarbete som exempelvis problemorienterat polisarbete. Place-Based Crime Prevention är en modell för brottsförebyggande arbete som gör specifika områden oattraktiva för kriminella att begå brott. De ställer senare i boken frågan om beslutsfattare bör implementera denna modell och försätter att skriva att forskning visar att polisarbete som fokuserar på små områden med hög brottslighet är effektiv för att minska den generella kriminaliteten åtminstone på kort sikt. Forskning visar även enligt författarna att brottslighet är koncentrerat på ett få tal platser och praktiskt taget frånvarande från de flesta. Det visar även att hotet om brottsflyttning till andra platser som inte får det förebyggande arbetet är relativt lågt och överväldigar sällan de förebyggande vinsterna. Resultatet från forskningen av

149 kandidater som använde sig utav Place-Based Crime Prevention var att kriminalitet minskade och effektivitet låg på minst 60 % för alla områden. De avslutar texten genom att konstatera att den brottsförebyggande bördan inte endast borde ligga hos polisen och andra straffrättsliga system utan även till de som äger och kontrollerar dessa platser. Man skulle då kunna dra slutsatsen att ansvaret möjligtvis även bör ligga hos kommuner i man ska implementera denna modell i Sverige.

(Eck, Guerette, 2012)

2.2 Teori

Samverkan och samarbets teorier kan appliceras i offentlig och privat sektor samt på olika nivåer. Man kan se under de senaste åren hur offentlig-privata partnerskap har skapat en positiv utveckling genom samverkan som i sin tur effektiviserar arbetet inom olika områden. Man kan därför anta att samverkan mellan olika aktörer på olika nivåer är ett effektivt fenomen för att uppnå bästa möjliga resultat. I boken *Governing Cross-Sector Collaboration* skriven av John J. Forrer, James Edwin Kee och Eric Boyer (2014) så citerar de Wolfs (1978, s.36) teori om hur individer och institutioner som utgör regeringen ofta misslyckas att uppnå de resultat som beslutsfattare eftersträvar när de utvecklar offentliga program och policys. De fortsätter genom att beskriva hur samhället och regeringen under 90-talet inramad i en byråkratisk struktur med en dominerande statlig verksamhet som kunde strukturera och dela upp och befalla problem till enskilda statliga myndigheter. I dagens samhälle med de kritiska problem, frågor och konsekvenser som skapats så krävs en multisektorlösning med involverandet av flera olika organisationer och aktörer för att uppnå de önskvärda resultaten. Detta leder sedan till en förändring i arbetsätt då den offentliga förvaltningen som är baserat på ett hierarkiskt system inte kan nyttjas. Genom samverkan mellan olika aktörer krävs ett horisontellt förhållande med ömsesidigt ansvar och förtroende för att garantera en stabil utveckling. Forrer med flera kritiserar även hur regeringar på alla nivåer ofta saknar den expertis och kapacitet som krävs för att identifiera nya trender och implementera effektiva policys och det är därför som engagerade aktörer utanför regeringen alltså i den privata och ideella sektorn bör involveras för att möta de framväxande utmaningar i dagens samhälle. De konstaterar dock att ett så kallat tvärsektoriellt samarbete inte är svaret eller lösningen på alla dagens problem dock för allmänhetens intresse bör detta verktyg användas.

(Forrer, Kee, Boyer, 2014)

2.2.1 Tvärsektoriell samverkan

Tvärsektoriell samverkan är en teori eller term som kan beskrivas som en process där olika samhällsorganisationer samlar sin expertis samt resurser för att tackla komplexa frågor och problem. Detta sker över olika sektorer som organisationer eller myndigheter för att uppnå ett ömsesidigt fördelaktigt resultat. Tvärsektoriella partnerskap är även något som kan bildas vid framgångsrika resultat efter en inledande samverkan. Detta gör att en kontinuerlig samverkan skapas där resurser kan nyttjas på ett mer effektivt sätt mot gemensamma mål. De positiva aspekterna av en tvärsektoriell samverkan är exempelvis en ökad skala på arbete som utförs, ett mer hållbart och långsiktigt arbete samt en ökad effektivitet.

Tvärsektoriell samverkan är ett fenomen som kan applicera en rad olika teorier beroende på vilket typ av aktör som samverkan sker emellan. Man kan se exempel på tvärsektoriell samverkan i en rad olika mindre teorier.

”Property Rights Theory” är exempel på detta som utforskar hur olika ägande strukturer påverkar incitament och beteende hos anställda. Genom att göra en jämförelse mellan den privata sektorn och det offentliga med denna teori så kan effektiviteten hos den offentliga sektorn ifrågasättas genom argument som hur man effektivt fördelar resurser och hur ledningsförmågan hos privata aktörer är högre. Detta beror då på deras intresse för produktivitet och inkomst till skillnad från den offentliga sektorn som inte har samma lönsamhetskrav.

”The Principal-Agent Problem” är en annan teori eller dilemma som angår svårigheten med att fastställa om privata aktörer agerar utifrån samarbetets gemensamma mål eller dess egna intressen. De problem som utformas vid detta fenomen är informations- och målspridning då anställda aktörer oftast agerar på ett kostnadseffektivt sätt i stället för det mest optimala. Samt kan information undanhållas för deras egna ändamål exempelvis av ekonomiska anledningar då det möjligen kan erhållas en större budget vid uppkomsten av eventuella problem.

”Competition” eller konkurrens är en klassisk mikroekonomisk teori som också kan appliceras då den prioriterar och applicerar konkurrens för att uppnå bästa möjliga resultat. Detta fenomen uppstår extremt sällan inom den offentliga sektorn dock är det allmänt förekommande inom den privata sektorn.

(Forrer, Kee, Boyer, 2014)

2.2.2 Samverkan mellan kommuner och Myndigheter

Samverkan mellan kommuner är inte något nytt man kan exempelvis se på närpolisreformen som är nämnd tidigare i denna uppsats där olika aktörer i lokalsamhället blev involverade i ett samarbete. Samverkan kan komma i olika former som exempelvis kommunalförbund, nätverk, projekt eller liknande och det var under 1990 talet som ett interkommunalt samarbete blev aktuellt. Enligt Moderna Kommuner skriven av Stig Montin och Mikael Granberg (2018) så kan man därför konstatera att under de senaste 20 åren så har olika institutionella förutsättningar för just samverkan skapats. Detta samarbete involverar både kommuner och landsting och mellan kommuner är det främst nätverk, avtal eller projekt som är grunden för samarbetet. Ett konkret exempel på detta är Effektiv Samordning för Trygghet (EST) som är ett arbetssätt som ska involvera samverkan mellan olika kommuner kring en ökad trygghet. Enligt Montin och Granberg så finns det idag gemensamma nämnder mellan nästan hälften av alla kommuner och respektive landsting som är involverade i en samverkan vilket är näst intill en fördubbling sedan 1999. Anledning för en samverkan mellan olika kommuner beror på olika skäl enligt Montin och Granberg, det kan exempelvis bero på stordriftsfördelar vilket resulterar i en mer effektiv resursfördelning och ett effektivare arbete.

Regionaliseringen är ett annat fenomen som är sammankopplad till den interkommunala samverkan. Enligt Montin och Granberg så grundas regionaliseringen i två olika frågor vilket är en territoriell samt en styrelsefråga. Med detta menar dem att eftersom kommuner samverkar administrativt över de kommunala gränserna så finns det även regionala samarbeten över de olika territorierna. De statliga myndigheterna och de offentliga organen har en sådan regional indelning. Sedan när de gäller styrelsefrågan så är det indelat i tre huvudområden vilket är ett statlig regionalt ansvar ett regionalt folkstyre samt kommuner i samverkan. Sammanfattningsvis så motiverar Montin och Granberg att det sker ett gränsöverskridande samarbete mellan kommuner även fast de bibehåller ett territoriellt avgränsat område samt en administrativ enhet för självstyre. (Montin, Granberg, 2018)

Myndigheter eller den offentliga förvaltningen är indelade i olika sektorer baserade på deras politiska inriktning. Dessa indelningar sker även på olika nivåer det vill säga lokal samt regional nivå. Det är en så kallad funktionell indelning likt en organisatorisk indelning där man har individuella organ som har ansvar för olika specifika områden. Denna sektorisering har varit framgångsrik men den har kritiserats från individer med sammansatta problem, alltså att deras problem involverar flera olika myndigheter. Det har skett ett flertal

samverkansförsök inom olika politiska områden och i boken *Moderna Kommuner* så tar författarna upp några exempel:

Finansiell samordningen mellan socialförsäkring och hälso- och sjukvård (FINSAM).

Finansiell samordningen mellan socialförsäkring, hälso- och sjukvård och socialtjänst (SOCSAM).

Frivillig samordning av resurser och kompetens inom rehabiliteringsområdet (FRISAM).

Detta är några av de exempel som de tog upp och det kunde kallas för den ”nätverksbaserade förvaltningsmodellen”. Målet med dessa samarbeten var att skapa en möjlighet för en permanent samverkan genom integrering i den vanliga verksamheten, exemplen utfördes i projektform vilket innebar att det blev en avgränsning vad det gäller resurser, tid och organisatorisk styrning.

(Montin, Granberg, 2018)

2.2.3 Den Samordnande och Samverkande Kommunen

Den teoretiska utgångspunkten för denna idé är att det har skett en ökning i samhället var det gäller pluralism vilket innebär att den kulturella mångfalden samt minoritetens åsikter och värderingar har ökat. Detta har skett utifrån detta perspektiv på en politisk, social samt en ekonomisk nivå. Det problem som representeras utifrån denna teori är att det blir komplicerat att skapa en effektiv samhandling samt ett förtroendegivande i vårt pluralistiska samhälle utifrån ett normativt perspektiv.

Inom denna teori är synen på individen som en egen varelse samt någon som kan följa andra, som Montin och Granberg kallade det i sin bok *Moderna kommuner* ”en reflekterande politisk varelse” (Montin & Granberg, 2018, s.29). Medborgaren i samhället har en förmåga och potential att utnyttja sin kreativa förmåga vilket är idealet. Idealet kan exempelvis beskriva medborgaren som en entreprenör. Till skillnad från marknadskommunen så finns det inget ideologiskt egenvärde samt vad det gäller omsorg och service finns det en valfrihet vilket ses som en positiv aspekt. Man har en pragmatisk syn på demokrati och representativa kanaler för medborgare är också en positiv egenskap alltså olika medel för medborgare att ha ett inflytande på samhället. Målet med detta är dock inte att skapa ett mer demokratiskt samhälle och mer demokratiska invånare utan för att stärka problemlösningskapaciteten på en lokal nivå. Man vill främst främja medborgarens individuella kompetens och inte deras politiska åsikt och värdering. Man kan därför dra slutsatsen att jämlikhet och högt medborgardeltagande inte är grundprincipen, det man vill uppnå är fler produktiva

medborgardialoger.

Den politiska styrningen utformas genom ett ideal med en stark exekutiv dock ska den inte huvudsakligen kontrollera och styra de individuella kommunala verksamheterna. Den uppgiften delegeras till kapabla chefer samt kompetenta tjänstemän. En splittring i de politiska partierna i samhället och den politiska styrningen ses inte som något negativt. Huvuduppgiften för den politiska styrningen är att skapa, engagera och involvera de övriga delarna av samhället i en samverkansprocess.

Samverkan mellan olika kommuner är en uppenbar process som borde vara en grundprincip i styrningen enligt denna teori och detta gäller i utveckling av olika verksamheter, processer eller liknande.

Eftersom en kommun ses som en aktör ska den kunna engagera sig både lokalt samt regionalt med ett eget ansvar. Detta är en central utgångspunkt för att utveckla den regionala och lokala utvecklingspolitiken som är en väsentlig uppgift för kommuner vilket sedan leder till att näringslivet assisteras på olika sätt.

Olika styrningsformer kan användas exempelvis med en mjukare eller hårdare styrning, för att främja en samverkan mellan olika aktörer kan det krävas en hårdare styrning för att kunna övertyga andra att delta för att kunna uppnå en positiv utveckling. Fasta ekonomiska ramar kan vara ett exempel på en hårdare styrning, alltså hur resurser som skattemedel används. Tjänstemän i denna teori har en viktig roll då "network management" är ett fenomen som uppstår på grund av den aktiva samverkan mellan kommunen och andra aktörer. Denna typ av koordination eller andra liknanden måste användas av tjänstemän för att effektivisera samverkansprocessen. EU-medlemskapet är ett exempel som skapade nya samverkansmöjligheter på en internationell nivå. Som Montin och Granberg citerade i sin bok Moderna kommuner från Montins tidigare verk:

"Idén om den samordnade kommunen ser EU-medlemskapet som ett sätt att aktivt, tillsammans med andra kommuner, dra nytta av dessa möjligheter, såsom aktivt medverka i transregionala projekt". (Montin, Granberg, 2018, s.30)

Handlingsutrymme krävs för att en effektiv samverkan mellan olika aktörer samt kommuner ska kunna ske och därför krävs ett möjliggörande beteende från staten. Olika intressen i lokalsamhället kan ske genom samtalsdemokrati eller demokratiförnyelser detta är då främjande typer av deliberativa former av dialoger.

Den samordnande och samverkande kommunen har dock sina nackdelar exempelvis kan det politiska ansvaret saknas inom vissa slutna kretsar. Jämlikt deltagande kan inte ses som ett demokrativärde i sig själv eftersom teorin har en resultatriktad syn vilket i sin tur minskar

medborgarens inflytande.
(Montin, Granberg, 2018)

3 METOD OCH MATERIAL

Metoden som användes i denna uppsats var Carol Bacchis WPR-ansats och jag har avgränsat ansatsen till de frågor som är relevanta till min uppsats. Materialet som användes som för analys var offentliga dokument och för att förankra relevansen i forskningen så har tidigare forskning inom detta ämne använts och dessa är presenterade i vetenskapliga studier och artiklars. Den teoretiska utgångspunkten är taget från olika relevanta teorier som kan kopplas till fallet som analyseras och dessa är presenterade i olika böcker. Jag har även valt att använda c-uppsatser i min tidigare forskning detta beror på att jag ansåg att det vara relevanta till min uppsats och ansåg att det visade att min uppsats har en analytisk relevans då andra studenter har forskat om liknande problem.

3.1 Metod

Analysmetoden som kommer att användas i denna uppsats är WPR-metoden som författaren Carol Bacchi även kallar för ”What’s the Problem Represented to Be?”. Detta är en sorts framinganalys med en poststrukturalistisk utgångspunkt som ursprungligen har används inom policyanalyser men har även tillämpats vid analys av exempelvis lagstiftningar. Denna metod använder sig utav begreppet representation i sin analys som kan innebära att vi använder begrepp, ord och eller symboler för att referera till den värld vi lever i. Bacchis utgångspunkt vid skapandet av denna metod är att policyproblem kan tolkas på olika vis att dessa problem inte är förutbestämda och självklara. Hon anser i alla fall att det finns en möjlighet att förstå problemet på olika vis. Det skapas en sorts representation i samhället av olika aktörer olika problem och olika maktrelationer i och med policys och policyförslag, detta innebär att andra då måste uteslutas. I boken Metodpraktikan skriven av Esaiasson Peter, Gilljam Mikael, Oscarsson Henrik, Towns Ann och Wängnerud Lena (2017) så har författarna citerat en översättning av förklaringen till WPR-metoden från Carol Bacchi och Joan Eveline vilket är följande:

”WPR-metoden ”innebär att man börjar med en policy eller ett policyförslag, försäkras sig om att man förstår dess kontext, och att man sedan ’arbetar baklänges’ för att se hur ’problemet’ representeras – meningen ’problemet’ ges eller hur det är [idémässigt] konstruerat – inom policyn eller policyförslaget”.

(Esaiasson et al., 2017, s.217)

För att vara specifik så är WPR-metoden en kritisk diskursanalytisk metod och är en uppsättning av frågor angående representations begreppet som man ställer till materialet som ska analyseras på ett systematiskt vis. Författarna till Metodpraktikan har även gjort en översättning av frågeansatsen vilket är följande:

1. Hur är ’problemet’ representerats? Med andra ord, vilken sorts problem representeras detta som, och för vem representeras detta vara ett problem?
2. Vilka sorters subjekt (alltså aktörer) representeras? Med vilka karaktärsdrag, motiv och handlingskapacitet representeras de?
3. Hur är orsaken till problemet representerat? Vem eller vad representeras som problemets orsak?
4. Hur är lösningen på problemet representerat? Vilka policyalternativ möjliggörs, givet hur problemet representeras?
5. Vad lämnas oproblematiserat i policyrepresentationerna? Hur skulle problemet kunna ha representerats? Vilka röster eller perspektiv väljs bort genom representationen?
6. En mer kritisk formulerad frågeställning skulle kunna lyda: Från vilket perspektiv är problemet representerat? Vilka aktörer gynnas och missgynnas, och på vilket sätt, av att problemet representerats på detta sätt snarare än ett annat?

(Esaiasson et al., 2017, s.217)

Man kan även koppla WPR metoden till de närliggande begreppen ”frames” och ”framing” vilket kan beskrivas som inramningen av ett fenomen eller problem. Även i detta fall ska man utgå ifrån att samhällsproblemet kan tolkas på olika vis beroende å synvinkel och perspektiv alltså hur man ramar in det. Exempelvis agerandet gentemot problemet från olika aktörer som myndigheter kan skiljas beroende på vilken åtgärd man anser är lämplig. Denna metod kan strategiskt användas för att rama in ett fenomen eller problem på ett sätt som gynnar dig eller din grupp vilket ofta används av sociala och politiska rörelser. Politiska aktörer vill

exempelvis rama in ett problem för att ”övertyga” mottagarna om sitt budskap. Denna strategi kan undångömma motivet hos aktören vilket innebär att en framinganalys har innehållet som det centrala analysmotivet i stället för motivet bakom det. Vid en framinganalys så är det viktiga punkterna som bör uppfyllas vara att man konstruerar frågorna utifrån framing begreppet samt den teoretiska utgångspunkten/ramverket samt att texter analyseras på ett systematiskt vis utifrån frågorna.

(Esaiasson et al., 2017)

WPR-metoden kommer att användas i denna uppsats som analysinstrumentet och de frågor som ingår i Carol Bacchis ansats kommer att avgränsas till fråga 1, 3 och 4 vilket kortfattat kan beskrivas som följande:

Hur är problemet representerat?

Hur är orsaken till problemet representerat?

Hur är lösningen till problemet representerat?

Valet av kommunerna Västerås och Örebro beror på att de inte skiljer sig så mycket emellan vilket skapar en fundering vilka underliggande skillnader det finns i policy skapandet inom de olika kommunerna samt hur deras fokusering angående brottsförebyggande arbete skiljer sig. Samt om samverkan är representerat i lika stor utsträckning i de offentliga dokumenten. Storleks mässigt liknar det varandra samt deras statistik över kriminalitet. Västerås kommun har 12 869 brott per 100 000 invånare och Örebro kommun har 14 204 brott per 100 000 invånare. Örebro har totalt 156 987 (2021) invånare och Västerås har 156 838 (2021) invånare. (Statistikmyndigheten, 2021)

Den tidigare forskningen har nyttjats genom att analysera hur de går till väga med sin analys av samverkan eller policy dokument. Likt den tidigare forskningen som utförts så är det offentliga dokument som är analys materialet och Carol Bacchis WPR ansats som användes i vissa av fallen kommer även att användas i denna studie. Många av dessa studier analysera stora sektorer så för att skilja mig från dessa har jag valt mindre kommuner som mitt fall samt har jag valt att avgränsa Carol Bacchis WPR ansats. Jag valde att avgränsa ansatsen för att kunna göra en djupare analys på just de som kan anses primärt med en policy alltså att ge en förståelse för vad problemet är, vad det beror på samt hur man löser det.

Operationaliseringen av teorier kommer att ske genom att koppla teorierna om samverkan till Carol Bacchis WPR ansats. Samverkans teorierna kan associeras med alla av frågorna i

ansatsen dock blir det mest centralt i den fjärde frågan i ansatsen som ska redovisa lösningen. Enligt de teorier som använts i denna studie så är samverkan en centralt till lösningarna i många olika aspekter av vårt samhälle. Därför kan man koppla samverkan till ett problem exempelvis oduglig samverkan samt orsak vilket skulle kunna vara otillräckligt handlingsutrymme. Till sist lösningen kan vara en mer effektiv samverkan mellan olika aktörer i samhället.

3.2 Material

Materialet som används i denna uppsats är offentliga dokument angående brottsförebyggande arbete i Örebro kommun samt Västerås stad. Insamlandet av materialet skedde via kommunernas egna hemsidor och består av policydokument, handlingsplaner samt strategidokument. Valet av material var på grund av relevans till arbetet samt tillgängligheten av dokumenten. De var även tvungna att kunna användas i analysen därför var materialet tvungen att passa in för vald metod.

Uppsatsen har även tagit del av information från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) vilket är en myndighet vars uppgift är att förebygga brott genom att sammanställa kriminalstatistik, utvärderingar av reformer, bedriva egen forskning samt stödja det lokalt brottsförebyggande arbetet. Alltså är BRÅ den myndighet som sprider kunskap och tar fram fakta samt statistik om kriminalitet. (Brottsförebyggande rådet, 2023)

Materialet från Västerås kommun är deras policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Västerås stad 2020–2025 samt deras handlingsplan för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete 2022–2024.

Materialet från Örebro kommun är deras brottsförebyggande och trygghetsfrämjande strategi som gäller 2021–2026. För både Örebro och Västerås kommun har information om Effektiv Samordning för Trygghet (EST) även nyttjats då detta är en samverkans strategi som har implementerats i båda dessa kommuner och har skapats av det Brottsförebyggande rådet.

Valet av Carol Bacchis WPR ansats beror på dess effektivitet att analysera djupgående vad en policy representerar. Genom att tillämpa de frågor som framställs i analys verktyget kan man analysera representationen av problemen, orsakerna samt lösningarna det blir alltså en praktik av självproblematisering.

De källor som har nyttjats i denna uppsats är av olika slag, själva analys materialet är offentliga dokument som har tagits från kommunernas egna hemsidor. I kapitlet tidigare forskningen är materialet en samling av vetenskapliga artiklar samt rapporter som är tagna från Internetkällor som ”Google scholar” och andra webbplatser som har hög reliabilitet. Den teorier som användes är tagna från kurslitteratur samt böcker som har hög validitet till ämnet och som också visar hög reliabilitet.

4 RESULTAT

4.1 Örebro kommun

Hur är problemet representerat?

Problemet som är representerat i dokumentet Brottsförebyggande och trygghetsfrämjande strategi för Örebro kommun är utvecklingen av kriminalitet samt hur rädslan för kriminalitet och en otrygghet påverkar samhället och individer på ett negativt vis. Detta problem kan skapa stora ekonomiska konsekvenser för samhället samt begränsa individers handlings och livsutrymme. Viktiga begrepp och utgångspunkter som nämns i dokumentet för brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet är jämställdhet, jämlikhet, demokrati, delaktighet, social sammanhållning och folkhälsa vilket representerar hur Örebro kommun fördelar sina resurser och fokus i sitt arbete mot kriminalitet. Ett annat viktigt perspektiv som nämns är hur strategin omfattar alla individer i samhället oavsett olika parametrar exempelvis kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, socioekonomisk status eller ålder. Dokumentet tar därefter upp hur människor är olika privilegierade beroende på olika omständigheter samt att personer kan vara gynnade eller inte gynnade från ett eller flera perspektiv samtidigt. Kunskapsbaserat arbete som är uthålligt och långsiktigt är Örebro kommuns mål samt en lägesbild kombinerat med forskning, erfarenhet krävs och effektiv samverkan för att arbetet ska vara effektivt och uppnå den regionala samt nationella nollvisionen avseende brott och otrygghet. Samverkan kommunalt ska också ske på ett strukturerat vis med både externa samt interna aktörer.

De underliggande problemen som representeras i policy dokumentet är att det finns en underliggande skillnad mellan olika grupper i samhället vilket gör att arbetet måste utvecklas

och korrigeras eftersom beroende på olika situationer. Strategin avser att arbetet ska vara inkluderande oavsett olika parametrar ett exempel är olika makt skillnader som finns i samhället vilket måste göra reda för. Detta leder även in till den strukturella skillnaden som finns i dagens samhälle, dokumentet nämner att vi inte är en homogen grupp som lever i Sverige utan det finns markanta skillnader hos olika individer. De nämner även att arbetet med brottsförebyggande arbete måste bygga på väl utforskad kunskap med ett hållbart och långsiktigt perspektiv detta för att uppnå de nationella och regionala målen. Eftersom vi lever i ett civilt samhälle med demokrati och delaktighet så måste det kommunala brottsförebyggande arbetet bygga på ett strukturerat samarbete mellan olika aktörer både internt och externt och detta bör alltid utvecklas för att effektivisera arbetet.

Örebro kommuns mål är att skapa förutsättningar för ett strukturerat, hållbart och väl fungerande brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete i kommunen. För det krävs långsiktighet, uthållighet och kunskapsbaserat arbete. Grunden består av en samlad lägesbild kombinerad med forskning och beprövad erfarenhet. Dessutom ska kunskap och arbete på regional och nationell nivå följas och användas när det är möjligt. Målet för Örebro kommuns brottsförebyggande arbete följer både den nationella och den regionala nollvisionen avseende brott och otrygghet.

Sammanfattningsvis är det representerade problemen i policyn/handlingsplanen en fråga om likheter och skillnader mellan olika grupperingar i Örebro kommun samt hur samverkan mellan aktörer påverkar det brottsförebyggande arbetet.

Hur är orsaken till problemet representerat?

Orsaken till de problem som representeras är dolda men möjliga att utesluta via analysering av dokumentets representation av problem.

Första problemet som representeras är hur det brottsförebyggande arbetet måste vara flexibelt beroende på olika skillnader mellan personer i vårt samhälle och därför kan man säga att orsaken till detta problem är att det är för stora skillnader i vårt samhälle vilket gör det brottsförebyggande arbetet mer komplicerat. Eller så har arbetet inte anpassat sig till de förändringen som skett i samhället vilket betyder att man måste utveckla arbetet ytterligare för att vara mer inkluderande.

För ett kunskapsbaserat arbete är det viktigt att komma ihåg att det finns skillnader både inom och mellan grupper, samt att alla människor inte har samma förutsättningar. Makt, inflytande och resurser är inte jämställt och jämlikt fördelade och detta påverkar allas våra möjligheter och val i livet.

Det andra problemet som representeras är de strukturella skillnader som också motverkar det brottsförebyggande arbetet genom att försvåra arbetet genom de olika omständigheter som man måste ta hänsyn till. Olika omständigheter kan vara socioekonomisk status eller geografisk förutsättning och dessa förutsättningar måste hanteras på ett effektivt sätt för att säkerställa en effektiv lösning. Orsaken till detta är strukturen på samhället vilket inte går att påverka genom brottsförebyggande policy vilket innebär att arbetet måste därför anpassas till de förhållanden som finns i vårt samhälle exempelvis fördelning av resurser till socioekonomiskt utsatta områden eller ett generellt inkluderande urban miljö.

För att nå ett hållbart samhälle för alla är det nödvändigt att uppmärksamma och synliggöra de strukturella skillnader som finns mellan olika grupper i samhället. På grund av dessa skillnader kan vi inte hantera ”alla” som en homogen grupp. Det finns till exempel skillnader mellan kvinnor och män, men varje individ ingår också till exempel i en åldersgrupp, har en socioekonomisk status, nivå av funktionsförmåga och så vidare.

Detta påstående antar att de strukturella skillnaderna i vårt samhälle har en negativ konsekvens för vissa individer vilket leder till en ökad kriminalitet. Man behöver därför ta hänsyn till de strukturella skillnaderna för att uppnå ett hållbart samhälle vilket skapar ett effektivare brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete.

Det tredje problemet som representeras är hur användandet av ett kunskapsbaserat arbete ska skapa en mer hållbar och långsiktigt förebyggande arbete, en möjlig orsak till detta är att det nuvarande arbetet inte har tillräckligt hög framförhållning för möjliga konsekvenser i framtiden eller så har man inte kunnat applicera den kunskapsbaserade modellen på långsiktiga åtgärder ännu möjligtvis att man applicerat det på mer akuta problem.

Det fjärde och sista problemet som representerat är hur det strukturerade arbetet ska implementeras genom internt och externt från olika aktörer, anledningen till detta är att deras strategi bygger på en effektiv samverkan mellan olika delar av samhället och därför krävs analyseringar och rapporteringar från olika perspektiv för att effektivisera det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet.

Ett kommunalt brottsförebyggande arbete är helt beroende av en strukturerad samverkan, samlade lägesbilder, gemensamma satsningar och insatser. Det förutsätter både externt samarbete med polis, näringsliv, universitet och det civila samhället, samt en intern samverkan mellan förvaltningar och bostadsbolag.

Sammanfattningsvis är de orsaker som representeras i Örebro policy/handlingsplan flexibilitet, strukturella skillnader, appliceringen av kunskapsbaserat arbete samt en strukturerad samverkan mellan olika aktörer.

Hur är lösningen till problemet representerat?

Lösningen till problemen som representeras kan delas in i tre olika nivåer vilket är primär, sekundär och tertiär. Primär prevention genom samhällsbaserade insatser, sekundärt förebyggande med åtgärder mot riskgrupper och riskplatser, samt tertiär prevention med riktade åtgärder mot individer/grupper genom att agera efter en händelse för att minska samt och minska risken för återfall.

I dokumentet så har en strategisk inriktningen gjorts för Örebro kommun som beskriver deras handlingsplan och vilka aktiva åtgärder som ska vidtas för att förebygga kriminalitet och främja tryggheten i kommunen.

Kunskapsbaserat arbete är en egenskap som ska utnyttjas, det innebär att arbetet ska utgå från bästa tillgängliga kunskap samt omvärldsanalyser det ska vara ett planerat, strategiskt och operativt arbete som utförs. Detta ska ske i samarbete med andra myndigheter som exempelvis Länsstyrelsen, BRÅ, polismyndigheten och Örebro Universitet. Örebro kommun ska även implementera Effektiv Samordning för Trygghet (EST) vilket är ett systematiskt arbetssätt som använder informationsbaserad brottsförebyggande arbete. Systemet består av gemensamma tertiäranalyser, lokala problembilder och analyser samt återkoppling för att nämna några exempel. Samverkan med externa aktörer är ett annat verktyg som används genom utbildningssatsningar, seminarier och föreläsningar.

Förvaltningar och verksamheter ska också implementera EST genom inrapporteringar och analyser. Effektiv samordning för trygghet (EST) är ett systematiskt arbetssätt som bygger på kunskapsbaserad brottsprevention. Målet är att minska och förebygga brott och otrygghet genom tidiga insatser när problem uppstår eller är på väg att kunna inträffa.

Utveckling samt implementering av situationellt Brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete är det andra verktyget som ska användas. Detta ska fokusera på att begränsa tillgängligheten för brottsobjekt, öka formell och informell kontroll samt minska det motiverande faktorerna som får individer att begå brott. Detta sker genom kapabla aktörer, ökad medvetenhet hos verksamheter samt en logisk planering för miljö byggnation, ombyggnation samt för nya och etablerade verksamheter. EST är också en del av detta verktyg eftersom det ligger till grund för samarbetet mellan de olika aktörerna i samhället.

EST är grunden för det operativa och strategiska arbetet med situationellt brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete i Örebro kommun. Arbetet med EST är till stora delar implementerat i samverkan mellan kommunen, polisen och fastighetsbolagen såsom Örebro Bostäder, Västerporten, Örebroporten och Futurum.

Utveckling och implementering av socialt preventivt arbete är det tredje verktyget som används. Detta arbete ska fokusera främst på barn samt ungas utveckling i samhället och det delas in i tre olika nivåer. *Universell nivå* vilket är en insats på ett område, *Selektiv nivå* vilket är en insats på en riskgrupp samt *Indikerad nivå* vilket är en insats på individer. Lägesbild är en viktig faktor för att lyckas med detta arbete då det motsvarar vart problemen ligger vilket i sin tur gör att kommunen vet hur och var man ska fördela sina resurser när det gäller socialt preventivt arbete. Målet med detta arbete är att kriminalitetens utveckling bland unga samt förhindra återfall till kriminalitet.

Det kunskapsbaserade arbetet inom det socialpreventiva brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet behöver utvecklas och kompletteras. Det behövs en samlad lägesbild för kommunens arbete som kan delas med och kompletteras av berörda samverkansparter.

Det sista essentiella verktyget som även nämnts tidigare är implementering och utveckling av samverkan inom Örebro kommun. I dokumentet så beskrivs hur samverkansprocessen ska ske för att kunna göra ett effektivt arbete. Brottsförebyggande och trygghetsfrämjande frågor ska tydligt presenteras, diskuteras och analyseras både internt samt externt av olika aktörer. Det ska även ske ett arbete mellan Örebro kommun och polismyndigheten genom det upprättade samverkansöverenskommelsen. Det ska även ske utvecklingar internt inom kommunens förvaltningar och verksamheter men även externt med myndigheter och det civila samhället. Samverkan på en större nivå ska även ske både regionalt mellan andra kommuner och nationellt genom aktörer som Örebro Universitet. Samverkan är alltså en bidragande faktor i alla delar av Örebro kommuns policy dokument eftersom det gör det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet bättre genom en samlad lägesbild, effektivare insatser, ett mer långsiktigt och hållbart arbete samt för skapandet av en grundsyn för kommunens verksamheter och förvaltningar.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att lösningarna är uppdelade i olika skalor som man använder för att kategorisera problemet och hantera det på ett korrekt sätt. Man delar upp arbetet i primär, sekundär och tertiär som jag nämnde tidigare och utgår ifrån det vid fördelning av resurser och vilka konkreta åtgärder som vidtas. Det kan alltså vara ett förebyggande arbete ett aktivt arbete eller en åtgärd av en konsekvens. Under hela processen så använder man ett kunskapsbaserat arbete samt ett effektivt samarbete mellan olika aktörer för att lösa problemen så effektivt som möjligt.

(Örebro kommun, 2021)

4.2 Västerås stad/kommun

Hur är problemet representerat?

De problem som representeras i Västerås stads policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande är att delaktighet och tillit för samhället och människorna bör ökas för invånarna i Västerås. Med detta menar de att de ska finnas en social sammanhållning som ska bidra till en större känsla av trygghet. En minskad social sammanhållning kan bero på vårt alltmer individualiserade och fragmentiserade samhälle och detta är en viktig faktor som påverkar kriminaliteten. Detta kan indikeras genom olika faktorer som exempelvis sysselsättningsgraden eller andelen som känner tillit till samhället.

Ett annat problem som representeras är hur trygga och säkra allmänna platser som mötesplatser och utemiljöer är. Antalet anmälda brott som exempelvis skadegörelse är en indikator som visar på hur säkra dessa platser är. En annan indikator är de individuella åsikter hos invånarna i Västerås om säkerheter och tryggheten på olika platser. Västerås kommun vill skapa största möjliga trygghet på dessa platser för att säkerställa minskningen av kriminalitet och ett tryggare samhälle.

Mötesplatser avser platser där människor kan mötas och umgås både utomhus och inomhus. Exempel på indikatorer:

- Antal anmälda brott, exempelvis skadegörelse och klotter
- Andel invånare som tycker att det är tryggt och trivsamt i Västerås
- Nöjdhet på stadens mötesplatser

Förekomsten av narkotika samt lagning är ett annat problem som representeras vilket innebär att förse personer med alkohol, narkotika eller tobak som personen inte lagligt får köpa eller inneha. Man vill minska andelen personer som gör detta och man mäter detta genom antalet anmälda narkotikabrott exempelvis.

Att skapa en trygghet för ungdomar och barn i skolan är ett annat problem som hanteras, en trygg skolmiljö är väsentligt för att minska antalet ungdomar som inte klarar av sina studier. Man kan sedan mäta hur tryggt det är i skolan genom att se statistiken för vilka elever som får en gymnasiebehörighet, fullföljd gymnasieexamen eller skolnärvaro.

En trygg skolmiljö är en viktig förutsättning för elevernas lärande. Skolmiljön omfattar såväl inomhusmiljöer som utemiljöer på skolan. Exempel på indikatorer:

- Gymnasiebehörighet
- Fullföljd gymnasieexamen

- Barns trygghet i skolan
- Skolnärvaro

Bekämpningen av brottsligt våld är ett till problem som ska minskas, då ingår fysiskt, psykiskt och sexuellt våld. Man vill bekämpa detta och de indikatorer som ger statistik över detta är antalet anmälda våldsbrott samt utsattheten för våld. Genom dessa faktorer ska man kunna skapa en analys av problemet för att sedan minska antalet som utsetts för det. Alltså göra ett förebyggande arbete.

Sammanfattningsvis är det representerade problemen i policyn/handlingsplanen en fråga om likheter och skillnader mellan olika grupperingar i Västerås kommun samt hur samverkan mellan aktörer påverkar det brottsförebyggande arbetet precis som det var i Örebro kommun. Det kunde som sagt bero på ett mer fragmenterat samhälle. Man konstaterar att olika problem kan åtgärdas genom förebyggande åtgärder för att skapa en trygghet och förhindra att nya personer involveras i kriminell aktivitet.

Hur är orsaken till problemet representerat?

Orsaken till de problem som representeras i Västerås policydokument är också dolda men det är fortfarande möjligt att utesluta vad det möjligen kan vara via analysering av dokumentets representation av problemen.

Orsakerna är representerade på olika vis exempelvis hänvisar de till forskning som visar att kriminell utveckling är kopplat till ett antal faktorer. Dessa faktorer kan sammanfattas genom samlings begrepp som miljö, risk och skyddsfaktorer.

Det finns sex fokusområden som Västerås stad/kommun ska ta extra hänsyn vilket är följande:

1. Invånare i Västerås känner delaktighet och tillit till människor och samhälle
2. Mötesplatser och utemiljöer i Västerås är trygga och säkra
3. Bekämpa förekomsten av narkotika och langning i Västerås
4. Barn och unga är trygga i skolan
5. Bekämpa förekomsten av brottsligt våld i Västerås
6. Västerås stad har ett bra samarbete med ansvariga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle

Man kan koppla orsakerna till problemen som representeras i dessa fokusområden och dessa kan även kopplas ihop med varandra då det är sammanhängande. Eftersom målet är att få invånare att känna sig delaktiga och ha en tillit till samhälle krävs ett effektivt arbete mot kriminalitet exempelvis det brottsförebyggande arbetet. Genom att skapa säkrare utemiljöer så får allmänheten en plats att mötas på vilket också kommer leda till en minskad risk för förekomsten av brottsligt våld, narkotika och langning. För att förebygga detta kan man även lägga resurser i skolan för att förebygga lagning och liknande. För att sedan uppnå alla dessa mål så kan man konstatera att en effektiv samverkan mellan olika aktörer i samhället är nödvändig. Då kan man utesluta att grundorsaken till dessa problem möjligen kan vara att samarbetet mellan myndigheter och andra aktörer inte har utvecklats tillräckligt. Örebro kommun implementerar Effektiv Samordning Tillsammans (EST) för att få en modell på verksamheten. Detta finns också representerat i Västerås stad/kommuns handlingsplan vilket innebär att det kan vara ett verktyg som skapar en bättre samverkan med utomstående aktörer exempelvis andra kommuner, det ska även det skapa ett mer strukturerat arbetssätt.

Västerås stad arbetar även under åren 2019–2023 med det strategiska utvecklingsområdet ”En ekologisk, social och ekonomiskt hållbar stad med trygga och trivsamma stadsdelar/kommundelar”, vilket också är en viktig del i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Över lag är de representerade orsakerna en fråga om strukturella, ekonomisk och sociala skillnader. Genom orsaksanalyser och kartläggning och analys av problem bild ska man enligt handlingsplanen kunna se mer konkreta orsaker och agera utifrån dessa.

Sammanfattningsvis är orsakerna till problemen som representeras sammanfattade i de huvudsakliga problemen. Problemen som representeras är sammankopplade genom gemensamma faktorer som binder dem samman och det beror som sagt på samhällets struktur. Likt orsakerna i Örebro kommuns policy/handlingsplan så är det strukturella problem som kräver en större total samverkan som är genomgående i samhället för att hantera.

Hur är lösningen till problemet representerat?

Det brottsförebyggande arbetet har delats upp i två olika genrer, social samt situationell brottsprevention. Social brottsprevention innebär att man utför ett långsiktigt arbete som ska minska personers benägenhet att blir kriminella. Situationell brottsprevention ska försvåra uppkomsten av kriminell aktivitet där brott kan begås. Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete kan bedrivas på olika nivåer dessutom vilket är primär prevention

genom samhällsbaserade insatser, sekundärt förebyggande med åtgärder mot riskgrupper och riskplatser, samt tertiär prevention med riktade åtgärder mot individer/grupper genom att agera efter en händelse för att minska samt och minska risken för återfall.

Det aktiva arbetet att förhindra kriminalitet börjar i skolan då forskning har visat att det finns en ökad risk för kriminell utveckling beroende på individers förutsättningar i livet. Västerås kommun har delat upp det för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i olika nivåer som sedan blir en samverkan process där olika aktörer samverkar för att minska kriminalitet. Detta i samband med externa aktörer ökar effektivitet på arbetet vilket innebär att den viktigaste faktorn är samverkan.

Inriktad nivå är kommunfullmäktiges ansvar och är den som gör besluten angående policyn samt ska se till att de genomförs en uppföljning samt utvärdering av policyn.

Strategisk nivå innebär att det finns ett beredningsansvar hos stadsledningskontoret gentemot kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Dessa ansvarar för att utföra en uppföljning på det brottsförebyggande arbetet. Västerås lokala brottsförebyggande råd (Värna Västerås) ingår även under denna nivå och är en samling av personer från civilsamhället, polisen, kommunala förvaltningar med mera. Detta är det organ som samordnar samverkansöverenskommelsen samt medborgarlöften med polisen.

Taktisk nivå är den enheten som ansvarar för att det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet redovisas för Processledningsgruppen PLG Social Hållbarhet och hållbarhetsenheten samordnar även utförandet av policyn.

Sist har vi Operativ nivå där det åtgärder som ska vidtas inom respektive ansvarsområde utförs av samtliga nämnder och styrelser. Samverkansstrukturer i de områden som behöver det är en av uppgifterna för denna nivå. Även forum som kan användas för att effektivisera arbetet ligger under deras ansvar. Alltså är problemen som representeras under olika enheters ansvar och genomförandet av lösningar sker genom en samverkan från olika aktörer i samhället. För att sedan skapa en uppföljning och utvärdera arbetet som utförs så skapas invånarundersökningar, trygghetsanalyser samt en analys över statistiken över anmälda brott. För att sammanfatta arbetet som utförs så kartläggs en lägesbild av de nuvarande problemen samt framtida problem genom analyser av statistik samt dialoger med berörda aktörer. Man gör sedan en orsaksanalys utifrån kartläggningen och problembilderna. Men genomför sedan insatserna genom en samordning av förebyggande insatser sedan görs en uppföljning och till sist en återkoppling.

Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en fråga som stadens alla förvaltningar och bolag har en viktig roll i, och en god samverkan såväl internt i staden som med externa aktörer är en förutsättning för att

lyckas. Västerås stads interna organisation för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet genomförs på fyra nivåer: Inriktande nivå, Strategisk nivå, Taktisk nivå och Operativ nivå.

Det som har framgått i framställningen av denna policy är att lösningarna även i detta dokument grundas i en ökad samverkan mellan olika aktörer i samhället. Detta verkar vara ett återkommande fenomen i både Västerås samt Örebros offentliga dokument vilket innebär att det kan vara det verktyget som krävs för att åstadkomma ett mer effektivt brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete. Västerås policy klassificerar det brottsförebyggande arbete i fyra olika nivåer vilket fördelar arbetet hos olika aktörer vilket är en lokal skillnad från hur Örebro kommun fördelar arbetet då det har delat upp arbetet i olika åtgärds faser. (Västerås Stad, 2021)

5 SLUTSATSER OCH AVSLUTANDE DISKUSSION

5.1 Slutsatser

Syftet med denna uppsats var att analysera brottsförebyggande och trygghetsfrämjande policyn i Västerås kommun samt Örebros kommun samt se i vilken utsträckning som kommunerna använder sig av samverkan mellan olika aktörer i det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet. Utifrån min analys av de offentliga dokumenten för båda kommunerna kan jag konstatera att det brottsförebyggande arbetet liknar varandra och skiljer sig på olika plan. Hur problemet representeras är första frågan jag använde mig av utifrån Carol Bacchis WPR-ansats och båda kommuners dokument visar på problemen är liknande. Eftersom vårt samhälle är grupperat på olika nivåer så skapas skillnader och olikheter i vårt samhälle vilket gör att problem skapas. Ett fragmentiserat samhälle som inte är homogent kommer att skapa konflikter vilket gör att ett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är nödvändigt. Hur orsaken är representerat är andra frågan jag använde mig utifrån Carol Bacchis WPR-ansats och den slutsatsen jag kunnat dra utifrån min analys är att de är strukturella problem som ligger till grunden för orsakerna till de problem som representeras. Örebros policy dokument och handlingsplan lägger dock större vikt på appliceringen av ett kunskapsbaserat arbete samt hur flexibelt det brottsförebyggande arbete behöver vara. Alla dokumenten som analyserades har lagt stor vikt på samverkan och hur detta är ett verktyg

som behöver användas mer då orsaken möjligtvis kan ligga i ett för svagt samarbete mellan alla involverade aktörer. Hur lösningen är presenterat är den sista frågan jag använde mig utifrån Carol Bacchis WPR-ansats och slutsatsen jag kan dra efter min analys av materialet är att samverkan är det återkommande fenomenet och verktyget som är nödvändigt att använda vid ett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Örebros policy dokument och handlingsplan lägger dock större vikt på Effektiv Samordning för Trygghet (EST) vilket är en samverkans modell som de har använt sig av sedan 2016. Västerås policy dokument och handlingsplan har också presenterat EST som en metod för att minska och förebygga otrygghet genom tidiga insatser dock har den nyttjats sedan 2018.

Mina frågeställningar för detta arbete var följande:

- Hur presenteras samverkan i Örebro respektive Västerås policy för brottsförebyggande arbete?
- Vad är likheter och skillnader i Västerås kommun och Örebros kommuns policy för brottsförebyggande arbete?

Samverkan är den processen som är genomgående i alla dokument och allt material som har analyserats vilket innebär att det är det essentiella verktyget för ett effektivt brottsförebyggande och trygghetsskapande. Det presenteras i kommunernas policys och handlingsplaner utförligt i form av olika aktiviteter, modeller och planer för hur samverkans processen mellan kommunerna och de aktörer som myndigheter, näringslivet och civilsamhället. EST är en modell som har presenterats utförligt i dokumenten vilket visar hur stor vikt det har för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Modellen bygger på ett kunskapsbaserat arbetssätt vilket verkar vara det effektivaste och optimala att utgå ifrån för att effektivisera arbetet.

Som jag nämnde tidigare så finns det flera likheter mellan dokumenten i alla delar av Carol Bacchis WPR-ansats som används vid analysen av materialet. Dokumenten presenterar ett liknande problem som grund till det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Det vill säga ett splittrat samhälle med olikheter skapar konflikter och svårigheter. Deras representation av orsak var också lika då den huvudsakliga orsaken är hur samhället är strukturerat. Slutligen är lösningen även lika då alla dokumenten förespråkar för en mer involverad samverkan mellan kommunerna och andra aktörer.

Att dessa dokument liknar varandra beror förmodligen på att båda dokumenten utgår i grunden från det nationella samt regionala riktlinjer för brottsförebyggande och

trygghetsskapande arbete.

Det som skiljer sig mellan dokumenten är vilka specifika områden som man fokuserar sina resurser på alltså var man fokuserar sitt arbete för att förebygga kriminalitet. Detta kan då bero på lokala omständigheter vilket skiljer sig mellan kommunerna. Exempelvis hur uppdelningen av arbetet skiljer sig enligt deras handlingsplan. Västerås kommun delar upp arbetet i fyra olika nivåer som jag nämnt tidigare i uppsatsen vilket inte presenteras i Örebro's handlingsplan eller policy.

Min analys som jämför två kommuner policy och handlingsplan redovisar inte hur effektivt implementeringen av dessa är men det Brottsförebyggande rådet har tagit fram en rapport *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige (2023)* som finner stora brister i det lokala brottsförebyggande arbetet. Rapporten har redovisat resultat utifrån studier och statistik och framställt detta i olika nivåer. I rapporten så visar det att det kunskapsbaserade arbetet ofta har kvalitetsbrister och utifrån en fördjupad studie av kommuners åtgärdsplaner så kan vissa åtgärder sakna ett tydligt syfte. Den individuella kompetensen hos tjänstemän som arbetar med brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete har stagnerat på en låg nivå. Rapporten visar även att det kunskapsbaserade arbetet bör utvecklas genom att omfatta fler perspektiv samt bör samverka med fler externa aktörer implementeras. Sammanfattningsvis så finns det ett stort behov av stöd från det lokala aktörerna och BRÅ har från och med 2023 fördelat fler resurser för att ge det stöd som efterfrågas.

5.2 Avslutande diskussion

Avslutningsvis så kan man jämföra hur Örebro kommuns och Västerås stad/kommuns policy/handlingsplan kan analyseras utifrån det teoretiska underlaget. Utifrån ett tvärsektorielt perspektiv kan man se att samverkan som är det centrala verktyget i implementeringen mellan olika aktörer är en aktuell åtgärd. Alla dokumenten presenterar i någon form en samverkans process mellan olika aktörer som ska effektivisera arbetet. Det är främst ett samarbete mellan förvaltningsmyndigheten polismyndigheten och kommunerna som är aktuellt vid det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Samverkan mellan aktörer från den privata och offentliga sektorn är även något som presenteras i kommunernas policys/handlingsplan. Ett samarbete mellan interna och externa aktörer är nödvändigt för att effektivisera det brottsförebyggande arbetet samt för att kunna skapa långsiktiga lösningar. Ett samarbete med externa aktörer kan vara effektivitetshöjande då målsättningen skiljer sig och

en kombination kan vara nyttigt.

Samverkan mellan kommuner och myndigheter är ett redskap som bör användas då ett samarbete mellan kommuner innebär stordriftsfördelar vilket resulterar i en mer effektiv resursfördelning och ett effektivare arbete. Dessa kommuner kan fortfarande behålla sina territoriella avgränsade områden och ett självstyre via en administrativ enhet för att kunna fördela resurser beroende på lokala omständigheter. Ett regionalt samarbete skulle därför kunna skapa möjligheter att hantera problemen i grunden utan att minska hanteringen av de lokala svårigheterna. Genom denna nätverksbaserade förvaltningsmodell så skapas möjligheten för en permanent samverkan genom integrering i den vanliga verksamheten. Utifrån den samordnande och samverkande kommunen så har pluralismen i samhället ökat vilket presenterades i dokumenten i frågan om hur problemet har representerats. När det skapas skillnader i samhället så sker det en komplicerad förändring som kan leda till dessa problem vilket är precis vad denna teori förutsätter. Denna teori anser även att huvudsyftet för den politiska styrningen är att skapa, engagera och involvera de övriga delarna av samhället i en samverkans process. Detta kan då kopplas till dokumenten i hur den externa samverkan presenteras vilket då motsvara de övriga delarna i samhället utöver den individuella kommunen.

Sammanfattningsvis kan man analysera hur dessa policys och handlingsplaner kommer att implementeras i verkligheten och hur verklighetstroga dessa mål som är uppsatt verkligen är. Utifrån det Brottsförebyggande rådets rapport så verkar dessa insatser och samverkans processer fungera utifrån ett teoretiskt perspektiv men från en praktisk synvinkel går det inte att aktualisera dem. Samverkans processer verkar vara lösningen på alla problem som representeras de offentliga dokumenten så är det ett lokalt ett regionalt eller ett nationellt misslyckande att de mål som är uppsatta inte har uppnåtts. Det krävs ett mer kunskapsbaserat arbete och förutsättningar för de tjänstemän som arbetar med det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet behöver förbättras enligt BRÅ:s rapport. Enligt rapporten kommer de lagstiftas nya krav och därför bör beslutsfattare i alla kommuner se över de förutsättningar och resurser som är fördelade för detta arbete för att uppnå kraven samt minska konsekvenserna från kriminalitet och ett otryggt samhälle. Från ett nationellt och regionalt perspektiv krävs det även ett större stöd till de lokala aktörerna, länsstyrelsen ska också vara involverad genom stöd till kommunerna för att främja ett kommunöverskridande samarbete.

Efter att jag genomfört detta arbete finns det ett flertal förändringar som jag skulle gjort om jag skulle göra om detta arbete. Exempelvis skulle jag jämfört flera kommuner eller kommuner med större skillnader för att kunna redovisa ett mer nyanserat resultat med stora likheter samt skillnader. Det brottsförebyggande arbetet skiljer sig förmodligen mer mellan storstads kommuner och mindre kommuner jämt mot mellanstora kommuner och därför skulle det möjligtvis vara mer intressant att analysera. Jag skulle även vilja ha ett större underlag att analysera då materialet som jag samlade från kommunernas hemsidor möjligtvis var lite svagt. Ett större underlag skulle göra analysen mer nyanserad då mer information kunde analyseras och diskuteras.

Jag skulle fortfarande använt mig utav Carol Bacchis WPR-ansats då det var en effektiv metod för att kunna se vilka underliggande svar som presenterades i dokumenten. Jag skulle även använt mig utav samverkans teorier som min teoretiska anknytning då det är centralt i det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet. Anledningen till att det är en så betydelsefull process beror förmodligen på närpolisreformen och det nationella programmet *Allas vårt ansvar* som jag beskrev i inledningen av denna uppsats.

Vidare forskning inom detta område skulle kunna analysera hur dessa policys och handlingsplaner implementeras, hur själva styrningen utförs eller hur det praktiska arbetet ser ut. Man skulle även kunna analysera det på olika nivåer exempelvis hur det brottsförebyggande och trygghetsskapandet arbetet ser ut på regional nivå och hur samverkan mellan regioner ser ut.

REFERENSER

Brottsförebyggande rådet. (2017). Nationellt och lokalt brottsförebyggande arbete Milstolpar och exempel 1993–2016. BRÅ.

https://bra.se/download/18.4c494ddd15e9438f8ad76d96/1511534205527/2017_Nationellt_och_lokalt_brottsforebyggande_arbete.pdf

Brottsförebyggande rådet. (2023). Det brottsförebyggande arbetet i Sverige. BRÅ.

https://bra.se/download/18.6128cb841870d65e8823bd/1679669273388/2023_Det-brottsforebyggande-arbetet-i-Sverige-2023.pdf

Brottsförebyggande rådet. (2023). Om Brottsförebyggande rådet. BRÅ.

<https://bra.se/om-bra.html>

Crime Prevention Policy: Current State and Prospects, Jan J.M. van Dijk, (1989),

<https://www.ojp.gov/pdffiles1/Digitization/123048NCJRS.pdf>

Forrer, J. J., Kee, J. E., Boyer, E., & Carlee, R. (2014). *Governing cross-sector collaboration*. Jossey-Bass.

Farrington, David P., and Brandon C. Welsh (eds), *The Oxford Handbook of Crime Prevention*, Oxford Handbooks (2012; online edn, Oxford Academic, 18 Sept.

2012), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195398823.001.0001>, accessed 20 Apr. 2023

Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. (Prop. 2022/23:43). Justitiedepartementet.

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagratsremiss/2022/06/kommuners-ansvar-for-brottsforebyggande-arbete/>

Kraft, M, E. Furlong, S, R. (2018). Public Policy – Politics, Analysis, And Alternatives. (6 uppl.). Sage Publishing.

Kommunala samordnarens roll i brottsförebyggande arbete, Adam Nyström, 2019.
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1344463/FULLTEXT01.pdf>

Montin, S. & Granberg, M. (2013). Moderna Kommuner (4 uppl.). Liber AB.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., Wängnerud, L. (2017). Metodpraktikan (5 uppl.). Norstedts Juridik.

Sundberg, L. Gidlund, K, L. Larsson, A. Nyhlén, S. (2020). Digitala tjänster: från policy till slut användare. Mittuniversitet. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1425677/FULLTEXT01.pdf>

(Reducing Incarceration Rates in Australia Through Primary, Secondary, and Tertiary Crime Prevention, Samantha Battams, Toni Delany-Crowe, Matthew Fisher, Lester Wright, Michael McGreevy, Dennis McDermott, and Fran Baum, Criminal Justice Policy Review 2021 32:6, 618-645) <https://journals-sagepub-com.ep.bib.mdh.se/doi/epub/10.1177/0887403420979178>

Science, politics, and crime prevention: Toward a new crime policy, Brandon C. Welsh & David P. Farrington (2012),
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0047235212000232>

